

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проекту постанови Кабінету Міністрів України «Деякі питання дотримання вимог у сферах електронної ідентифікації та електронних довірчих послуг»

1. Мета

Проект постанови Кабінету Міністрів України «Деякі питання дотримання вимог у сферах електронної ідентифікації та електронних довірчих послуг» (далі – проект акта) розроблено з метою приведення у відповідність до Закону України від 01 грудня 2022 р. № 2801-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення укладення угоди між Україною та Європейським Союзом про взаємне визнання кваліфікованих електронних довірчих послуг та імплементації законодавства Європейського Союзу у сфері електронної ідентифікації» (далі – Закон).

2. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Пунктом 1 розділу II «Прикінцеві та перехідні положення» Закону передбачено, що Закон набирає чинності через один рік з дня його опублікування, крім підпунктів 25 і 44 пункту 64 розділу I цього Закону, які набирають чинності з дня, наступного за днем опублікування цього Закону.

Відповідно до підпункту 1 пункту 64 розділу I Закону, зокрема, назву Закону України «Про електронні довірчі послуги» викладено в такій редакції: «Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги».

Згідно з підпунктом 2 пункту 64 розділу I Закону статтю 1 Закону України «Про електронні довірчі послуги» викладено в новій редакції, пунктом 38 частини першої якої, зокрема, передбачено, що некваліфікований надавач електронних довірчих послуг – надавач електронних довірчих послуг, відомості про якого не внесені до Довірчого списку та який відповідає вимогам, визначеним Кабінетом Міністрів України до некваліфікованих надавачів електронних довірчих послуг.

Підпунктом 6 пункту 64 розділу I Закону новою статтею 4¹ доповнено Закон України «Про електронні довірчі послуги», якою, зокрема, передбачено, що фізичні особи, які є користувачами послуг електронної ідентифікації або електронних довірчих послуг, під час отримання таких послуг мають право замість прізвища, власного імені та по батькові (за наявності) використовувати псевдонім у випадках, визначених законом, за умови обов'язкового зазначення про його використання у засобах електронної ідентифікації та сертифікатах відкритих ключів у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Згідно з підпунктом 15 пункту 64 розділу I Закону, зокрема, новою статтею 11² доповнено Закон України «Про електронні довірчі послуги», якою, серед іншого передбачено, що вимоги до надавачів послуг електронної ідентифікації, їхніх відокремлених пунктів реєстрації, у тому числі вимоги щодо безпеки та захисту інформації, а також порядок перевірки їх дотримання, порядок інформування контролюючого органу та користувачів послуг електронної ідентифікації встановлюються Кабінетом Міністрів України.

Також підпунктом 17 пункту 64 розділу I Закону статтю 13 Закону України «Про електронні довірчі послуги» викладено в новій редакції якою, зокрема, передбачено, що надавачі електронних довірчих послуг серед іншого мають право проводити під час формування та видачі кваліфікованих сертифікатів відкритих ключів перевірку інформації про осіб, яким видаються такі сертифікати, з використанням відомостей інформаційних ресурсів єдиної інформаційної системи Міністерства внутрішніх справ України (відомостей, що містяться в Єдиному державному демографічному реєстрі, та відомостей щодо викрадених (втрачених) документів за зверненнями громадян), Державного реєстру фізичних осіб – платників податків, Державного реєстру актів цивільного стану громадян, єдиної інформаційної системи Міністерства внутрішніх справ України (відомостей щодо викрадених (втрачених) документів – за зверненнями громадян), Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань, а також інформації з інших публічних електронних реєстрів відповідно до Закону України «Про публічні електронні реєстри», отриманих у процесі електронної взаємодії за допомогою інтегрованої системи електронної ідентифікації в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України. Кваліфіковані надавачі електронних довірчих послуг, крім прав, визначених частиною першою цієї статті, також мають право самостійно обирати в рамках кожної послуги, які саме стандарти вони будуть застосовувати для надання кваліфікованих електронних довірчих послуг, з переліку стандартів, визначеного Кабінетом Міністрів України. Надавачі електронних довірчих послуг зобов'язані забезпечувати: інформування контролюючого органу та, в разі необхідності, органу з питань захисту персональних даних про порушення конфіденційності та/або цілісності інформації, що впливають на надання електронних довірчих послуг або стосуються персональних даних користувачів електронних довірчих послуг, без необґрунтованої затримки, не пізніше ніж протягом 24 годин з моменту, коли їм стало відомо про таке порушення, у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України; інформування користувачів електронних довірчих послуг про порушення конфіденційності та/або цілісності інформації, що впливають на надання їм електронних довірчих послуг або стосуються їхніх персональних даних, без необґрунтованої затримки, але не пізніше двох годин з моменту, коли їм стало відомо про таке порушення, у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України. Вимоги до надавачів електронних довірчих послуг (у тому числі вимоги з безпеки та захисту інформації та вимоги до працівників надавача електронних довірчих послуг) та їхніх відокремлених пунктів реєстрації, порядок перевірки їх дотримання встановлюються Кабінетом Міністрів України.

Перелік змін у наданні кваліфікованих електронних довірчих послуг, про які кваліфіковані надавачі зобов'язані поінформувати контролюючий орган та центральний засвідчувальний орган або засвідчувальний центр, встановлюються Кабінетом Міністрів України.

Підпунктом 22 пункту 64 розділу I Закону статтю 18 Закону України «Про електронні довірчі послуги» викладено в новій редакції, якою, зокрема, передбачено, що вимоги до надання кваліфікованої електронної довірчої послуги створення, перевірки та підтвердження кваліфікованих електронних підписів чи печаток, а також порядок перевірки їх дотримання встановлюються Кабінетом Міністрів України.

Також відповідно до підпункту 23 пункту 64 розділу I Закону частину другу статті 20 Закону України «Про електронні довірчі послуги» викладено в новій редакції якою, зокрема, передбачено, що формування та видача кваліфікованих сертифікатів відкритого ключа іншого призначення, ніж для автентифікації веб-сайту, створення електронного підпису та електронної печатки, здійснюються відповідно до вимог цього Закону з урахуванням особливостей, встановлених Кабінетом Міністрів України.

Вимоги до надання кваліфікованої електронної довірчої послуги формування, перевірки та підтвердження чинності кваліфікованого сертифіката електронного підпису чи печатки, а також порядок перевірки їх дотримання встановлюються Кабінетом Міністрів України (частина третя статті 20 Закону України «Про електронні довірчі послуги»).

Згідно з частиною другою статті 21 Закону України «Про електронні довірчі послуги» вимоги до надання кваліфікованої електронної довірчої послуги формування, перевірки та підтвердження чинності кваліфікованого сертифіката автентифікації веб-сайту, а також порядок перевірки їх дотримання встановлюються Кабінетом Міністрів України.

Підпунктом 25 пункту 64 розділу I Закону статтю 22 Закону України «Про електронні довірчі послуги» викладено в новій редакції, якою, серед іншого передбачено, що під час перевірки цивільної правоздатності та дієздатності юридичної особи (з метою формування кваліфікованого сертифіката електронної печатки або автентифікації веб-сайту) чи фізичної особи – підприємця (з метою формування кваліфікованого сертифіката електронної печатки) кваліфікований надавач електронних довірчих послуг зобов'язаний використовувати інформацію про юридичну особу чи фізичну особу – підприємця, що міститься в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань або в торговельному, банківському чи судовому реєстрі, який ведеться країною резидентства іноземної юридичної особи, а також пересвідчитися, що обсяг цивільної правоздатності та дієздатності юридичної особи чи фізичної особи – підприємця є достатнім для формування та видачі кваліфікованого сертифіката відкритого ключа або автентифікації веб-сайту. Порядок проведення перевірки, передбаченої цією частиною, визначається Кабінетом Міністрів України.

Підпунктом 26 пункту 64 розділу I Закону статтю 23 Закону України «Про електронні довірчі послуги» викладено в новій редакції, якою, зокрема,

передбачено, що Порядок перевірки дотримання обов'язкових вимог до кваліфікованих сертифікатів відкритих ключів затверджується Кабінетом Міністрів України.

Вимоги до надання кваліфікованої електронної довірчої послуги формування, перевірки та підтвердження кваліфікованої електронної позначки часу, а також порядок перевірки їх дотримання встановлюються Кабінетом Міністрів України (стаття 26 Закону України «Про електронні довірчі послуги»).

Відповідно до частини другої статті 27 Закону України «Про електронні довірчі послуги» вимоги до надання кваліфікованої електронної довірчої послуги реєстрованої електронної доставки, а також порядок перевірки їх дотримання встановлюються Кабінетом Міністрів України.

Підпунктом 31 пункту 64 розділу I Закону статтю 28 Закону України «Про електронні довірчі послуги» викладено в новій редакції, якою, зокрема, передбачено, що вимоги до надання кваліфікованої електронної довірчої послуги із зберігання кваліфікованих електронних підписів, печаток, електронних позначок часу та сертифікатів, пов'язаних з цими послугами, а також порядок перевірки їх дотримання встановлюються Кабінетом Міністрів України.

З огляду на зазначене прийняття проекту акта забезпечить визначення вимог до надавачів послуг електронної ідентифікації, електронних довірчих послуг та послуг, що ними надаються, актуального переліку стандартів, які використовуватимуться цими надавачами під час надання електронних послуг, вимог з безпеки та захисту інформації та порядку їх перевірки, дозволить використання псевдонімів замість прізвища, власного ім'я та по батькові (за наявності) у визначених законодавством випадках, затвердження порядку інформування про порушення конфіденційності та/або цілісності інформації, порядку перевірки інформації про осіб, яким видаються засоби електронної ідентифікації або кваліфіковані сертифікати відкритих ключів та порядку проведення перевірки цивільної правоздатності та дієздатності юридичної особи чи фізичної особи – підприємця під час надання електронних довірчих послуг.

Враховуючи вищезазначене, прийняття проекту акта сприятиме максимальному наближенню положень національного законодавства до європейських вимог у сферах електронної ідентифікації та електронних довірчих послуг.

3. Основні положення проекту акта

Проектом акта пропонується затвердити:

Вимоги до надавачів електронних довірчих послуг, надавачів послуг електронної ідентифікації (у тому числі вимог з безпеки та захисту інформації) та їхніх відокремлених пунктів реєстрації;

Порядок перевірки дотримання вимог законодавства у сферах електронної ідентифікації та електронних довірчих послуг;

Порядок інформування контролюючого органу та користувачів послуг електронної ідентифікації, користувачів електронних довірчих послуг про порушення конфіденційності та/або цілісності інформації;

Порядок перевірки інформації про осіб, яким видаються засоби електронної ідентифікації або кваліфіковані сертифікати відкритих ключів з використанням відомостей державних реєстрів, а також інформації з інших публічних електронних реєстрів у процесі електронної взаємодії за допомогою інтегрованої системи електронної ідентифікації;

Порядок використання псевдонімів фізичними особами, які є користувачами послуг електронної ідентифікації або електронних довірчих послуг;

Порядок проведення перевірки цивільної правоздатності та дієздатності юридичної особи чи фізичної особи – підприємця під час надання електронних довірчих послуг.

Також проектом акта пропонується визнати такою, що втратила чинність, постанову Кабінету Міністрів України від 7 листопада 2018 р. № 992 “Про затвердження вимог у сфері електронних довірчих послуг та Порядку перевірки дотримання вимог законодавства у сфері електронних довірчих послуг”.

4. Правові аспекти

Закон України від 01 грудня 2022 року № 2801-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення укладення угоди між Україною та Європейським Союзом про взаємне визнання кваліфікованих електронних довірчих послуг та імплементації законодавства Європейського Союзу у сфері електронної ідентифікації», Положення про Міністерство цифрової трансформації України, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 18 вересня 2019 року № 856.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація проекту акта не матиме впливу на надходження та витрати державного та/або місцевих бюджетів.

6. Позиція заінтересованих сторін

Проект акта потребує проведення публічних консультацій відповідно до Порядку проведення консультацій з громадськістю з питань формування та реалізації державної політики, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 03 листопада 2010 року № 996 «Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики».

Проект акта не стосується питань функціонування місцевого самоврядування, прав та інтересів територіальних громад, місцевого та регіонального розвитку, соціально-трудової сфери, прав осіб з інвалідністю, функціонування і застосування української мови як державної, сфери наукової та науково-технічної діяльності.

7. Оцінка відповідності

Проект акта не стосується зобов'язань України у сфері європейської інтеграції, відповідає положенням Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Проект акта не містить положень, які порушують принцип забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків. Реалізація проекту акта не матиме впливу на представників обох статей.

У проекті акта відсутні положення, що містять ознаки дискримінації чи створюють підстави для дискримінації.

У проекті акта відсутні правила і процедури, які можуть містити ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних із корупцією. Проект акта не потребує проведення громадської антикорупційної експертизи.

8. Прогноз результатів

Реалізація проекту акта не матиме впливу на ринкове середовище, забезпечення захисту прав та інтересів суб'єктів господарювання, громадян і держави; розвиток регіонів, підвищення чи зниження спроможності територіальних громад; ринок праці, рівень зайнятості населення; громадське здоров'я, покращення чи погіршення стану здоров'я населення або його окремих груп; екологію та навколишнє природне середовище, обсяг природних ресурсів, рівень забруднення атмосферного повітря, води, земель, зокрема забруднення утвореними відходами, інші суспільні відносини.

Вплив на інтереси заінтересованих сторін:

Заінтересована сторона	Вплив реалізації акта на заінтересовану сторону	Пояснення очікуваного впливу
Надавачі послуг електронної ідентифікації та електронних довірчих послуг	Позитивний	Прийняття проекту акта сприятиме встановленню, зокрема вимог до надавачів послуг електронної ідентифікації, електронних довірчих послуг (у тому числі вимог з безпеки та захисту інформації та вимог до працівників надавача електронних довірчих послуг) та їхніх відокремлених пунктів реєстрації, а також порядку перевірки їх дотримання

**Віце-прем'єр-міністр України з інновацій,
розвитку освіти, науки та технологій –
Міністр цифрової трансформації України**

Михайло ФЕДОРОВ

_____ 2023 р.